

Ain Kallis: "Kõike, millega ilm mind veel üllatada võiks, on oi kui palju!"

Rainer Kerge, 1. september 2014 07:00

"Eesti laiuskraadidel on hõlpsasti prognoositava ilmaga kuud jaanuar-vebruar. Seda aga Siberis, mitte siinmail," veenab klimatoloog Ain Kallis taas kord, et kliima järgi oleme suurriik. "Kunagi ei või olla kindel, milline ilm või ilmanähtus kusagil maanurgas üllatab!"

Kust tuleb väljend vananaistesuvi ja mida see tähendab?

Sügis on aeg, kui kohtab kõige rohkem rahvapäraseid aastaegade nimetusi. Euroopas ongi vast kõige levinum too vananaistesuvi, Šveitsis tuntud kui leskedesuvi.

Põhja-Ameerikas esineb indiaanisuve, mis peaks olema üldiselt aktseptitud arusaamise kohaselt selline, kus pärast sügisest pööripäeva ja külma aega tuleb soojem aeg, kui vähemalt nädalas on päevase temperatuuri maksimum üle 21 kraadi Celsiuse järgi.

Vananaistesuve päritolu kohta on palju teooriaid. Minu õpetaja Heino Tooming arvas näiteks, et sel ajal pidid vanemad naised ära tegema ripakile jäänud põllutööd – ja ehk rõõmustasid seetõttu hea ilma üle.

Olen pigem päri aga ilmatark Vadim Želniniga, kellele too ilmatüübi nimi sugugi ei meeldinud. Tegin kümne aasta eest ettepaneku kutsuda sellist aega septembri lõpul või oktoobri algul, kui pöörduvad tagasi soojad päikeselised ilmad, vahelduvalt vanadaamide või -härrade suveks. Ennetamaks feministide proteste. Tänavu, paarisarvulisel aastal, võiks näiteks tulla vanemate daamide suvi, tuleval aga ehk saabub vanahärrade oma.

Kuidas sel aastal siis vananaistesuvega jääb?

Ammuses SL Õhtulehe korraldatud küsitluses arvas 45 protsenti vastajaist, et vananaistesuvi saabub septembris. 31 protsenti paigutas vananaistesuve oktoobrisse, 2 protsenti novembris, 21 protsenti isegi detsembrisse. Väga hea näide lootusest, et olgu see vananaistesuvi augustist kas või detsembrini – peaasi et oleks soe ja lund ei tuleks maha.

Tegelikult tuleks soojade ilmade püsimist septembris pidada ikkagi endiselt kliimaatiliseks suveks. Kui aga öökülmadega jaheda aja järel saavad uuesti selged, soojad, kuivad päevad (kuigi suhteliselt jahedate öödega), vaat siis võiks taolist aega nimetada küll vananaistesuveks – kui just nii nimetada soovite.

Näiteks 2006. aastal kestis selline uus soe suvi septembri lõpul ja oktoobri algul tervelt tosina jagu päevi. Enne seda aega oli aga mõni öö hallane ja väga külm.

Milline sügis meid üldse ees ootab?

Tahaks kangesti isegi teada! Mitmel viimasel aastal on juhtunud päris klassikalisi keni jätkusuvesid – näiteks 2011.

Kaks kuud tagasi, juuli algul, ütlesite Õhtulehele: "Meeldiv üllatus oleks muidugi see, kui laulupeoaegne ilus ilm püsiks nädalaid!" Palavus ja päikesepaiste püsis peaaegu poolteist kuud. Kuidas te nii lühinägelik olite?

Veelgi meeldivam üllatus ilmataadi poolt oli see, et kogu mu puhkuse aja oli ilmad väga ilusad, vast isegi liiga kuumad! Tegelikult polnud ma lühinägelik, vaid pigem tagasihoidlik.

Mis ilm teid selle aasta sees veel üllatada võiks?

Seda kõike, millega ilm mind veel üllatada võiks, on oi kui palju! Kuue aasta eest sai Inglismaal suur grupp meteorolooge ekskursiooni ajal üdini märjaks – prognoos oli aga: ilm on päikseline!

Kas keegi on kunagi uurinud, milline oleks eestlase lemmikaasta? Suvel pluss 25 ja kaks vihmapäeva dekaadis ning talvel miinus kümme ja püsiv 30sentimeetrine lumikate?

Umbes niisugune võiks see unistus välja näha tõesti. Eestlaste kõige tüütum ilmakokkuvõte kõlab ju õige pessimistlikult: Eesti suvi on kolm kuud kehva suusailma. Samas võis tänavu 17. juunil suusatada küll – tervelt paarkümmend minutit.

Ideaalsuveks on peetud 1999. aastat. Siis olid rahul põllu-, aia- ja rannamehed ning -naised: oli palju päikest, sooja, parajalt vihma. Muidugi aitas selle ideaali loomisele tublisti kaasa eelmine, 1998. aasta suvi, mis oli üks läbi aegade vihmasemaid, jahedamaid ja tornaadoderohkemaid.

Mis ilmastikunähtuste jälgimiseks on eelolevad kuud ideaalsed? Millel võiks silma peal hoida?

Arvan, et vihmavarjul.

Oskate te – ükskõik, kas kogemuse või statistilise tõenäosuse või ninatunde pealt – prognoosida, kas tänavune jõululaupäev tuleb pigem valge, pigem must, või pigem roheline?

Loodan, et ikka sinimustvalge. Roheline on ta ju väga harva. Ameeriklastel muide soovitatakse mustade jõulude asemel kasutada poliitkorrektsemat mõistet: pruunid jõulud.